VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Viite:
Eduskunnan lakivaliokunnan asiantuntijakuuleminen 7.11.2023

Asia:
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaiset –virastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Totean lausuntonani seuraavaa:

Esityksen tavoitteena on järjestää henkilömäärältään pienten viranomaisten tuki- ja hallinnolliset palvelut uudelleen niin, että viranomaisten itsenäistä asemaa ei vaaranneta eikä niiden tehtäväkenttää muuteta. Tavoitteena on koota 11 erityisviranomaisen operatiiviset hallintotehtävät yhteen ja vahvistaa niiden hallinnollista asiantuntijatukea, mikä vähentäisi päällekkäistä hallinnollista työtä ja vapauttaisi resursseja viranomaisten sisältötyöhön.

Olen lausunnossani hallituksen esitykseen laiksi vanhusasiavaltuutetusta kiinnittänyt huomioni siihen, että useille pienille erityisvaltuutetuille perustuva järjestelmä johtaa osaltaan suomalaisten perus- ja ihmisoikeustoimijoiden joukon hajanaisuuteen (OKV/2383/21/2020 3.12.2020). Oikeusministeriön hallinnonalan erityisvaltuutettujen kokoaminen yhteen virastoon ehdotetulla tavalla voi luoda pohjaa toiminnan sisällölliseen synergiaan, vaikka kyse onkin toiminnassaan itsenäisistä viranomaisista. Kannatettava on myös se esityksen mukainen tavoite, että erityisviranomaiset voisivat entistä enemmän keskittyä työssään ydintehtäviensä hoitoon.

PL 20, 00023 Valtioneuvosto Puhelin 0295 16001 kirjaamo.okv@gov.fi

www.oikeuskansleri.fi

Pidän itsenäisyyttä sekä riippumattomuutta niin toimeenpanovallasta kuin valvonnan kohteista olennaisena, jotta erillisviranomaiset voivat toimia uskottavasti. Erityisesti valvontaviranomaisen tehtäviä hoitavien viranomaisten eli tasa-arvo-, yhdenvertaisuus-, tietosuoja- ja tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnassa itsenäisyyden ja riippumattomuuden vaatimus korostuu.

Eduskunnan hallintovaliokunnalle ja perustuslakivaliokunnalle antamissani lausunnoissa, jotka koskivat hallituksen esitystä eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 9/2018), olen muun ohella kiinnittänyt huomiota siihen, että on tarvetta arvioida ja huolehtia tietosuojavaltuutetun ja tämän toimiston edellytyksistä ja voimavaroista toiminnallisesti riippumattomalla tavalla huolehtia sille säädettävistä tehtävistä tietosuoja-asetuksen 52 artiklan mukaisesti.

Nyt lausuttavana olevassa esityksessä painottuvat ne edut, joita organisaatiomallin muuttamisella on saavutettavissa. Samalla tietosuojaviranomaisen itsenäisyys ja riippumattomuus korostuisi. Lisäksi esityksen mukainen kaikkien erillisviranomaisten itsenäisyyden toteaminen lain tasolla korostaa näiden viranomaisten itsenäisyyttä ja riippumattomuutta, mikä on kannatettavaa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri Tuomas Pöysti

OKV/1990/22/2023-OKV-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Pöysti Tuomas 912198006

2023-10-30